

DOMOV JE MÍSTO, KTERÉ NOSÍME VE SVÉM SRDCI

Tímto krásným citátem, který uzavíral jednu z prezentací, bych ráda uvedla ohlédnutí za konferencí „Regionální periodika – pramen poznání místní historie a kultury“. Proběhla ve dnech 27. a 28. března 2012 v sálech Kulturního a komunitního centra v Přešticích a byla věnována dvěma letošním výročním vlastivědného sborníku „Pod Zelenou Horou“ - 80 let od jeho založení a 15 letům od jeho obnovení.

Úsilí organizátorů konference, k nimž kromě vydavatelů tohoto periodika – Měst Nepomuku a Přeštic - a jeho redakční rady přispěly Kulturní a komunitní centrum Přeštice a Kulturní informační centrum Nepomuk, jakož i občanská sdružení MAS Aktivios a Pod Zelenou Horou, zaštil osobní přítomností Václav Koubík, člen Rady Plzeňského kraje pro oblast kultury, památkové péče a cestovního ruchu. Kromě tohoto vzácného hosta se zúčastnili a v úvodu prvního dne jednání se svými zdravicemi vystoupili starosta Nepomuku Václav Kovář, starosta Přeštic Mgr. Antonín Kmoch a 2.místostarosta Přeštic Mgr. Jan Königsmark. V řízení programu, do něhož se přihlásilo dvacet pět přednášejících, se postupně vystřídal Mgr. Martina Míšková, ředitelka KKC Přeštice, Roman Tykal, vedoucí redaktor, a člen redakční rady Pavel Motejzík. Zhruba padesát posluchačů v plénu doplnili druhý den jednání žáci osmého ročníku ZŠ Přeštice se svými vyučujícími. Většina přednášejících s sebou přinesla řadu propagačních materiálů, u nichž vládl o přestávkách čilý ruch. A všichni účastníci ocenili skvělé organizační zabezpečení ze strany pracovníků KKC, díky němuž běžel program jako hodinky.

Přednesené příspěvky můžeme rozdělit do několika tematických bloků.

První blok striktně respektoval zadání a týkal se nejrůznějších forem a podob místních periodik v minulosti i v současnosti. Krátký exkurs do historie jubilujícího sborníku „Pod Zelenou Horou“ v letech 1932 – 1943 a rozbor důvodů jeho obnovení v roce 1997 přednesl vedoucí redaktor Roman Tykal. Osobností přeštického pedagoga a hudebního skladatele Jaroslava Bradáče, prvního odpovědného redaktora předválečné „Zelené Hory“, se dlouhodobě zabývá PhDr. Zdeněk Vejvoda, Ph.D. z Etnologického ústavu AV ČR. Ve svém příspěvku mj. upozornil na nedávno vydané nosiče (CD a Mg) s Bradáčovými úpravami lidových písní, vhodné pro využití například v základních uměleckých školách. Předmětem referátu Mgr. Jiřího Fáka z Muzea a galerie severního Plzeňska v Mariánské Týnici bylo osm ročníků někdejšího vlastivědného sborníku severního Plzeňska, podíl jednoho z jeho redaktorů, učitele Jaroslava Janaty, a okresní osvětové sbory, zastávající roli vydavatelů. Velmi podobný obsah však měly i časopisy vydávané do roku 1945 na Rokycansku (Mgr. Václav Zdráhal, Muzeum B. Horáka v Rokycanech) a na Frýdecko-Místecku (Mgr. Petr Juřák, Bc., Muzeum Beskyd), do nichž se navíc promítaly vlivy pěti zde žijících národností – české, německé, polské, slovenské a židovské. Přehled o zprávách o lidové kultuře na stránkách slezských regionálních časopisů od konce 19. do poloviny 20. století přinesl příspěvek Mgr. Jiřiny Veselské z České národopisné společnosti Praha. Ředitelka SOA Plzeň-jih Blovice Mgr. Petra Martínková popsala na základě archivních pramenů z roku 1945 okolnosti vzniku a zániku časopisu „Nepomuk“, jehož jepičí život ukončil mj. i tehdejší nedostatek papíru. Další řečníci se již věnovali tiskovinám, které nás provázejí dnešními dny, jako Mgr. Jiří Bouda („Jižní Plzeňsko - sborník Muzea jižního Plzeňska v Blovicích“), ing. Miroslav Tupý (Spálenopoříčský zpravodaj) a RNDr. Martin Lang z Muzea středních Brd ve Strašicích, který šířeji rozvedl osvědčené a vyzkoušené způsoby propagace této instituce v médiích. Vyvrcholením této části konference bylo vystoupení PhDr. Václavy Horčákové z Historického ústavu AV ČR Praha s vysoce aktuálním tématem „Historická bibliografie a regionální periodika v éře digitalizace“, jímž se snažila upozornit na to, že nestačí pouze zpřístupňovat texty na internetu, ale že je souběžně třeba věnovat se jejich ochraně a dlouhodobému uložení do digitálních archivů (depozitářů). Závěrem připomenula Mgr. Anděla Prehlíková ze Studijní a vědecké knihovny Plzeňského kraje všem regionálním vydavatelům nutnost poskytování povinného výtisku periodických i neperiodických publikací a jeho význam pro krajské knihovny.

Druhý blok již nebyl tak jednostranně zaměřen. Hned tři autoři regionálních publikací konkrétně popsali, jakým způsobem jejich práce vznikaly. Byla to Mgr. Vendula Hnojská (Muzeum jižního

Plzeňska v Blovicích) se svou dvoudílnou publikací o mlýnech na řece Úslavě, Pavel Motejzík s literárním zpracováním projektu „Srdce obce Tojice bude znovu bít“ a zkušený autor řady netradičních kuchařek nabitých vlastivědnými informacemi ing. Václav Malovický. Zatímco plzeňský archeolog Milan Řezáč se pokusil přiblížit to, po čem kráčíme, aneb o čem vyprávějí nálezy „z podzemního archivu“ na Přešticku, ing. arch. Jan Soukup zdokumentoval jedno velké znovuzrození zdánlivě odepsané památky – rodného domu Augustina Němejce v Nepomuku. Téměř totožné cíle sledovaly pak dva další příspěvky - Deset let sdružení Genius loci českého jihozápadu, ustaveného na Západočeské univerzitě v Plzni (PhDr. Marta Ulrychová, Ph.D.), jehož metodiku intuitivně, jako soukromá osoba, převádí do praxe MgA. Dušan Skala z obce Klášter, který se již mnoho let soustavně zabývá sběrem dobových fotografií a natáčením rozhovorů s pamětníky v obci Čížkov. A konečně z porovnání dvou téměř stejně starých neziskových subjektů, které pracují na čistě dobrovolnické bázi – redakce sborníku Pod Zelenou Horou (1997) a OS Spolek pro záchranu historických památek Přešticka (1996) vyvodil jeho předseda ing. Václav Süss zajímavé souvislosti, z nichž se zrodila i vzájemná spolupráce. Posluchače rovněž seznámil s poslední velkou akcí Spolku – získáváním prostředků na restaurování obrazů Přeštické Piety. Zhlédnutí jejího originálu bylo pak všem zájemcům umožněno v podvečer, když je národní kulturní památkou provedla vedoucí Domu historie Přešticka Bc. Drahomíra Valentová.

Třetí jednací blok připadl na středu a byl převážně věnován dosud méně známým kulturním a volnočasovým aktivitám na jižním Plzeňsku. Ing. Jiří Tetzeli zasvěceně pohovořil o své sbírce téměř dvou set obrazů plzeňského malíře Augustina Němejce a způsobech jejich získávání na několika kontinentech. Společný projekt tří místních akčních skupin „Oživme společně památky a pověsti z míst tajemných i kouzelných“ představila ing. Hana Bouchnerová z MAS Aktivios. Protože Přeštické noviny o něm již informovaly, připomeňme jen, že si klade za hlavní cíl zachránit a obnovit slovesné i hmotné pamětihodnosti našeho nejbližšího regionu. Projekt bude pracovat zejména s lidovými pověstmi, ale jeho součástí bude také literární soutěž „Babičko, povídej...“ určená žákům základních škol druhého stupně. K zapojení byli proto vyzváni i přítomní studenti.

PhDr. Pavel Kroupa ze Společnosti přátel starého Nepomuka, o.s. uvedl názorný příklad současného využití památné budovy k podpoře tzv. „měkké“ venkovské turistiky na historii domu čp. 76 v Nepomuku, neboli „zelenohorské pošty.“

Soukromou expozici historické a modelové železnice ve Vrčeni, která si klade za cíl zachovat veřejné povědomí o železničním provozu v našem kraji, prezentoval Jaroslav Navrátil. Svá slova doprovodil několika exponáty ze sbírky historických předmětů ze skutečného drážního provozu, a také živou ukázkou prvorepublikové nádražácké uniformy.

Po poledni byla pro účastníky konference zajištěna exkurze, kterou podtrhlo nádherné slunečné počasí. Nejdříve jsme zavítali do zámku architekta, stavitele a mecenáše Josefa Hlávky v Lužanech, kde nás již očekával předseda správní rady a prezidia Nadace Nadání Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových, prof. JUDr. Václav Pavlíček, CSc. s tajemnicí Nadání PhDr. Dagmar Rýdlovou, CSc. Zejména pro ty, kteří zde byli poprvé, byla určena podrobná informace o životě, jedinečném díle a odkazu Josefa Hlávky. Následující prohlídka interiéru i běžně nepřístupných zahrad s pověstnými altány dojem z ní ještě umocnila. Poté, po přejezdu do Nepomuku, jsme mohli na vlastní oči konečně spatřit jednak nádherně zrekonstruovaný rodný dům A. Němejce s částí sbírky obrazů ing. Tetzeliho a jednak si prohlédnout expozici veteránů na bývalé zelenohorské poště. Toto rodinné muzeum motocyklů, motokol, automobilů, zemědělských strojů a další historické techniky je sice teprve ve svých začátcích, ale je na něm velmi sympatická snaha o přednostní uchování strojů, které kdysi brázdily silnice jihu Plzeňska, včetně zmapování historie slavného Nepomuckého trojúhelníku.

Výstupem z konference, která přinesla mnoho nových poznatků, bude vydání sborníku všech konferenčních příspěvků, o němž budeme včas informovat.

Věra Kokošková